

Parkettagyár születése Gyöngyösön

Az 1960-as évek közepére országos igény mutatkozott az alacsonyabb minőségű faanyagot hasznosító fafeldolgozó üzemek létrehozására. Igaz ugyan, hogy ekkorra már a legtöbb erdészethél kialakították az úgynevezett egyszalagos faüzemeket a környék igényeinek ellátására, különösen, amíg bányák működtek a közelben, de a rönkméreteket el nem érő, nagy mennyiségben megjelenő gyengébb alapanyagok feldolgozására ez kevés volt.

Az elképzelésben fontos szerepet játszott az 1968-ban megalakult Erdőgazdasági és Faipari Egyesülés, ahol ebben az időben *Fila József* igazgató vezetésével igen jó szakemberek irányították az erdőgazdaságok ügyeit, mint *Óberkamp Gyula*, *Bogár István*, *Murányi János*, *Ónagy Imre*, *Sitkey János*. Közülük Óberkamp Gyula már az OEF időkben is a faipar kérdéseivel foglalkozott, szerepe volt a várható faipari beruházások főbb vonalainak kialakításában.

Észak-Magyarországon központi fekvése miatt először Füzesabonyt találták alkalmasnak egy nagyobb faipari gyár létesítésére, erre komoly tanulmányterv készült, később Gyöngyös és Incső is nagyító alá került. Végül is azért esett a választás Gyöngyösre, mert a 12-es bányüzem ottani telepét 1967-ben bezárták, így a telephely szabaddá vált. Ekkor történt, hogy Gyöngyös város agilis vezetői a volt bányatelepet kettévágták, az egyik felét a Mátrai Állami Erdőgazdaság (Mátrafüred), a másik felét a KAEV cég kapta meg ingyen. A sorsdöntő tárgyaláson *Hangyál Tibor* igazgató, *Molnár László* főmérnök, *Fejes Dénes* műszaki csoportvezető és *Ipsich Lajos* szállítási csoportvezető vett részt. Az erdőgazdaság parancsba kapta, hogy a kapott területet hasznosítani kell. A mátrai kollégák éltek a felkínált lehetőséggel, és először létrehoztak egy fatelepet, ahol fenyő fűrészárut értékesítettek.

Az ERDÉRT által a Szovjetunióból behozott fűrészárut „manipulálták”, azaz értékesítésre előkészítették. Ehhez nem kellett komolyabb beruházás, mindössze egy ideiglenes kisvasúti vágányt fektettek le, és azonnal indulhatott a termelés. A telep a Gyöngyössolymosi

Erdészethez tartozott *Bartucz Emil* vezetésével (később a Szegedi Erdőrendezőség igazgatója). Ez a tevékenység egy évig tartott, ezalatt a Mátrai Erdőgazdaság szakemberei keményen dolgoztak a korábban elhatározott parkettagyári beruházás előkészítésén.

Gyöngyösön a fafeldolgozás hagyományai a háború előtti időkbe nyúlnak vissza. Már a '30-as években működött a Barna Gábor és Fiai Rt. fűrészüzem, ez 1938-ban beleolvadt az Egri Erdő és Faipar Rt. budapesti székhelyű cégbe, amelynek két üzeme Felnémeteren és Gyöngyösön volt. A gyöngyösi fűrészüzem, a későbbi fagyártmányüzemünk elődje, parkettagyártó részleggel is rendelkezett, ezért így hirdette magát: Gyöngyösi Parkettagyár k.f.t. Az államosítás után 1949-től 1958-ig az Északmagyarországi Fűrészek részeként működött, 1958-ban pedig a Mátrai Állami Erdőgazdaság kezelésébe került először a Gyöngyössolymosi Erdészet, majd 1986-tól a Parkettagyár hatáskörében működött. 1992-ben a privatizációs hullám idején újra magánkézbe ment át. Az ÉSZAKFÜRÉSZEK idejében az üzemvezető *Bogár József*, aki innen a Felnémeteri Fűrészhez került, utóda *Pócsi Adalbert* (Pócsi Béla). *Farkas Imre*, a kiváló szakember, akkor került kapcsolatba a fafeldolgozással, amikor gépesítési előadóként ő vette át a gyöngyösi fűrészüzemet az ÉSZAKFÜRÉSZEK-től 1958-ban, azelőtt más területeken dolgozott. Az ő erdőgazdasági pályafutása

Fényespusztai erdészek (1950)

Fényespusztán kezdődött, ahol *Sághi István* kitűnő erdőgondnok keze alatt erdészként dolgozott, erről mutatom be az 1950-ben készült képet. A képen, jobb oldalon Farkas Imre, mellette *Fejes Pál* a Rudolf-tanyai erdőszőlő vezetője, aki *Fejes Dénes*, az EGERERDŐ későbbi vezérigazgató-helyettesének apja.

Farkas Imre 1955-ben szerzett erdőmérnöki diplomát Sopronban, évfolyamtársai az itteniek közül Ipsits Lajos, *Varga Béla*, *Gyurkó Lászlóné*. Végzés után az Erdőgazdasági Építő Vállalat parádi építésvezetőségén dolgozott, részese volt a Várbükki út építésének. Az Építő Vállalat még 1955-ben megszűnt, Farkas az egri Mélyépítő Vállalathoz került, ahol az ismert *Dvorzsák Frédi* volt a vezető. Itteni szerepében részt vett a Csipkés-kúti út és a Berva-Mészvölgyi út kivitelezésében.

Mindezek után az életútja újra az erdőszőlőhöz vezetett, 1957 júniusától az Észak-Mátrai Állami Erdőgazdaságnál dolgozott, ezzel elkezdődött az a szakmai pályafutás, amely a parkettagyári időben teljesedett ki és tartott egészen a nyugdíjazásig.

Először *Bakondi Ernő* az igazgató, majd még 1957-ben Észak és Dél összevonásával létrejön a Mátrai Állami Erdőgazdaság, ekkor már Fila József, a kiváló igazgató veszi át a kormányrudat. Farkas Imre 1957-től 1962-ig gépesítési előadó, erre az időszakra országosan, és a Mátrában is az intenzív gépfejlesztés volt jellemző az erdőgazdaságoknál. Ezen idő alatt jöttek be a Mátrába az MRP motorfűrészek, a Druzsabák, majd a Stihlek, elkezdődött a kötélpályázás az VLU típusokkal. Megjelentek a dózerek, ezekkel nagy ütemben építették a földutakat. Közélelésben Nyugat-Németországból Unimogok érkeztek, és még sok más területen gépesítettek, jelentősen megkönnyítve az addigi nehéz kézi munkákat. Az 1957-ben átadott sándorréti gépjavító bázis javította, szervizelte a megnövekedett gépparkot. Mindezek a feladatok Farkas Imre vezényletével történtek.

Farkas Imre következő megbízatása a tervcsoport-vezetői munkakör. Amikor ezt Fila igazgató közölte Farkassal, ő gondolkodási időt kért. Az igazgató válasza: „adok egy hét gondolkodási időt, de a válasz csak igen lehet, választási lehetőség nincs”. Ez a munkakör 1963-tól 1967-ig tartott, és a cég gazdálkodásának átfogó megismerését jelen-

tette számára, az OEF-nél tartott tervtárgyalásokon *Kovács Béla* főkönyvelő és *Hangyál Tibor* igazgató társaságában ő volt a fő előterjesztő.

Sorsfordulót jelentett Farkas Imre életében az 1968-as év, az új gyár beruházásának előkészítése a hajrához érkezett, az események felgyorsultak. A beruházást sürgette, hogy a fa alapanyag értékesítése – kiváltképpen a gyengébb minőségűeké – egyre nehezebbé vált. Az északi térségben lévő társ gazdaságok a Mátrai céghez hasonló értékesítési gondokkal küzdöttek, ezért ésszerű volt az a gondolat, hogy a beruházást közösen, társulati formában valósítsák meg. A döntést végül is az érdekelt erdőgazdaságok közösen hozták meg, és 1968. február 9-én társasági szerződést kötöttek a beruházás finanszírozására és az alapanyag-ellátásra. Farkas Imrét megbízták a kivitelezés irányításával, és később ő lett az új gyár igazgatója. Kétségtelen, hogy a beruházás végigvitelében és az új gyár működtetésében meghatározó személyiség volt.

A szerződő cégek:

- Zemplénhegységi Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Pataki Pál* (Sárospatak)
- Keletbükki Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Bedő Tibor* (Miskolc)
- Nyugatbükki Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Adamkó József* (Eger)
- Északmagyarországi Fűrészek, igazgatója *Kósa Pál* (Miskolc, Ládi)
- Mátrai Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Hangyál Tibor* (Mátrafüred)
- Nagykunsági Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Marton Tibor* (Szolnok)
- Budapesti Fűrészek, igazgatója *Prazsák János* (Budapest).

A szerződés az 1970. évi nagy átszervezések után módosult, de a lényeg nem változott, az összevont gazdaságok továbbvitték az ügyet. A legnagyobb feladatot a Mátrai Erdőgazdaságra hárult, amely rendelkezésre bocsátotta a területet, biztosította a vállalati háttérrel, és elvégezte a beruházást annak minden gondjával-bajával. Természetesen a 45%-os részesedésével a társulók közül a legnagyobb arányban osztozott.

A szerződés megkötése után gyors ütemben elindultak a lépések, a tervezés, az engedélyeztetés, szerződések a kivitelezésre, gépek megrendelése, és minden, ami egy ilyen komoly beruházáshoz kell. A fővállalkozó a Mátrai

Itt már épül a gyár (1969)

Állami Erdőgazdaság, a tervező az Erdőterv, a kivitelező a Heves megyei Állami Építőipari Vállalat, a gépek szállítója a Technoimpex volt. Igen hamar eljutottak oda, hogy még 1968 szeptemberében elkezdődött az építkezés, ahogy mondani szokták, „megtörtént az első kapavágás”, és 1970 tavaszán indult a próbaüzem.

1970. augusztus 20-án – amikor már birtokukban volt a használatbavételi engedély – ünnepélyes üzemindítást tartottak, ezen ott voltak a társuló cégek igazgatói, a megyei és városi nagyságok, a miniszterhelyettes és a gyár összes alkalmazottja és fizikai dolgozója. Ezzel elindult a Gyöngyösi Parkettagyár – közismert nevén Mátraparkett – fél évszázados, sokszor gondokkal, értékesítési nehézségekkel terhelt, de mindenképpen sikeres története. Két éven belül a gyár már teljes lendülettel dolgozott, amikor egy magas személyekből álló csoport tett látogatást Adamkó József, az összevont nagy cég, a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatójának vezetésével. Ezt mutatja a következő kép, amelyen Farkas Imre gyári igazgató bemutatja a gyártó sorokat.

Az ünnepélyes megnyitót nem jelentett megnyugvást, hátradőlést a parkettagyáriak számára, szinte ezután következett a dolgok neheze. Úgy kellett elindítani a termelést, hogy sem a vezetőknél, sem a több mint 200 fő fizikai dolgozónak nem volt faipari képzettsége, meg kellett oldani a képzést. Sokféle tanfolyamot indítottak, a felvett lét-

Farkas Imre bemutatja az üzemet

számból képeztek ki szakmunkásokat, számukra a budapesti parkettagyárban szerveztek oktatásokat, a saját dolgozók közül nevelték ki a művezetőket. A Mátrafüredi Szakiskolában többször indítottak szakmunkásképző tanfolyamot, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen pedig hárman szereztek faipari üzem-mérnöki képesítést.

Az indulás nehézségei ellenére az 1970-es kezdő év adatai azt mutatják, hogy már akkor számottevő mennyiségben gyártották a termékeket: mozaikparkettából (sima és gumialátétes) – ez volt a gyár fő terméke – 70 000 nm-t, normál parkettából 32 000 nm-t, ezen kívül több más választékot kisebb-nagyobb mennyiségben (szegélyléc, lambéria, raklap stb.).

A mozaikparketta hosszú ideig – mintegy három évtizeden át – vezető termék volt a palettán, korszerű német gépeken (Weinig) gyártották, mégis sok kézi munkát – zömében női munkaerőt – igényelt. A mozaik és a normál (csaphornyos) parketta a gyár történetét végigkísérte a mai napig.

Kemény munkával pár év alatt sikerült elérni, hogy a belföldi eladások mellett egyre növekvő mértékben exportra szállítottak, először Finnország, majd az NSZK, Olaszország, Hollandia és Ausztria volt a fő felvevő.

A kezdeti nehézségek után Farkas Imre és csapata elérte, hogy a parkettagyár nyereséget termelt, és ez a nyereség évről évre növekedett. A termékek sorába belépett a balkon- és kerítéseslem, majd lépcsőket gyártottak lakások belső terébe, a csigalépcsővel díjat nyertek. Ezen kívül készítették ún. ipari parkettát (élére állított lamellákkal) nagyobb igénybevételre. 1975-ben a Parkettagyárt Élültem címmel tüntették ki.

A gyár műszaki emberei mindig nyitottak voltak az új dolgokra, Farkas Imre igazgató lelkesedése, kreatív gondolkodásmódja átáramlott a csapat egészére, szinte folyamatos újításaikkal, kisebb-nagyobb változtatásokkal javították a rendszeren. A '80-as években új termékkel rukkoltak elő, bevezették a lamella parketta gyártását, amely a mai napig szerepel a kínálatban. Farkas Imre közel 20 parkettagyári év után 1987-ben vonult nyugdíjba. Az utolsó aktív évében készült az itt bemutatott felvétel, egy összevont vállalati értekezleten.

Hatan a parkettagyáriak: Farkas Imre igazgató, *Özse Ferencné*, *Danyiné Kövér Mária* párttitkár, *Bartha Imréné* SZB-titkár,

Parkettagyáriak egy központi értekezletén (1986)

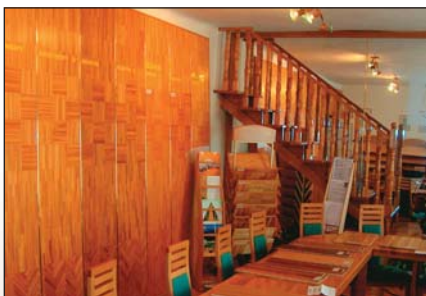
Kelemen Imréné és Kiss Bárány Sándor. A két fiatalabb kivételével a gyár alapító tagjai közé tartoznak. További személyek: *Bátor Albert* osztályvezető, *Gál Sándor* műszaki vezető Szilvásváradon (később a Felügyelőség igazgatója), *Varga Béla* osztályvezető, *Rosta Gyula* műszaki vezető Gyöngyössolyomon, ma a Zalaerdő vezérigazgatója, *Fónagyfal Géza*, az Építészeti Osztály főnöke, *Csontos Imre* építési előadó és még néhányan a háttérben.

Farkas Imre után a gyár igazgatója négy éven át (1987–90) *Kiss Imre* lett, ő is az alapító tagok között szerepel. Ebben az időszakban (1989–90-ben) hajtották végre a gyár egészét átfogó nagy beruházást László Ferenc főmérnök irányításával, őt erre az időszakban mentesítették a folyó üzemi munkák alól. Húsz év után új gépsort állítottak be a mozaikparketta gyártására, felújították a hőközpontot, a régi helyett korszerű szárítókat létesítettek, kicserélték a porelszívó rendszert és a villamos hálózatot. Több lépcsőben bővítették a készáruraktárt, új csarnokokat építenek az alapanyag tárolására. A beruházás befejezésével *Kiss Imre* nyugdíjba ment, a következő 16 évben *László Ferenc* az igazgató.

1996 nagy eseménye: *Schmotzer András* vezérigazgató meghívására a Parkettagyárba érkezik *Göncz Árpád* köztársasági elnök. A képen bal oldalt *Schmotzer András* vezérigazgató és *László Ferenc*, a gyár igazgatója, *Göncz*

Árpádtól jobbra Szabó Gyula Gyöngyös város polgármestere és *Fejes Dénes* vezérigazgató-helyettes. A kis képen azt látjuk, amint az Elnök úr nagy figyelemmel szemléli a mozaikparketta sorát.

Az 1990-es évektől a Parkettagyárt is érintették az értékesítési gondok, mint ahogy általában a faipart országosan. Ebben az időben végigsöpört az országban a privatizációs hullám, és ez sok esetben üzemek felszámolásával végződött. Így történt Felnémet, a Gyöngyösi Fagyártmányüzem, a Szilvásváradai faüzem esetében, és az országban számos faipari üzemmel. A Parkettagyárnál is komoly eredménykieséssel kellett szembenézni, az Egererdő Zrt. vezérkara azonban gondot fordított arra, hogy a térség jelentős létszámot foglalkoztató üzeme talpon maradjon, a nehéz időkben is gépi beruházásokat végeztek. A gyár kínálatában továbbra is jelen van a mozaik-, a csaphornyos, a lamella és az ipari parketta, ezeket a kiállítóteremben mutatják be.

Bemutatóterem

2000-ben újabb termékkel próbálkoztak, a kétrétegű parkettával. Ez azonban nem vált be, a piac nem díjazta, ezért újabb fejlesztésbe fogtak, 2006-ban nagy értékű beruházással svédpadlós gyártását indították el. A gépsor üzembe állítása után a gyártás és az új termék bevezetése a piacra már az újabb generáció feladata lett *Trombitás Zoltán* igazgató (2006-tól) és csapatá-

Mester és tanítványa (2004)

nak irányításával. Ma pedig már napirenden van a svédpadló újabb változatának (háromrétegű) kifejlesztése.

Farkas Imre, aki a Parkettagyár alapításának kulcsembere volt, 2008-ban 82 éves korában meghalt. 19 éven át volt a Mátraparkett kiváló vezetője, a beruházás előkészítésétől kezdve a teljesen új termelés beindításán át, magas színvonalú tevékenység kialakításával beírta nevét az Egererdő történetébe. Életének utolsó pár évében alkalmam volt vele személyesen találkozni, ekkor készítettem az itt bemutatott felvételt.

Égészégi állapota ekkor már nem volt túl jó, mégis – mint a képen látható – vidáman, jókedvűen mesélte el nekem életútját és különös részletességgel a Parkettagyár történetét. *László Ferenc* (képen jobbra), aki *Kiss Imre* négy éve után követte *Farkas Imrét*, bensőséges jó viszonyban volt vele, meleg hangon emlékezik elődjéről. A nyugdíjas gyárigazgató még idős korában sem szakította meg kapcsolatát aktív kollégáival, rendszeresen bejárt az üzembe, tanácsait kérték. Temetésén a gyászoló sokaság között megjelent az Egererdő utóbbi 30 évének négy vezérigazgatója: *dr. Kovács Jenő*, *Schmotzer András*, *dr. Jung László* és *Pallagi László*.

A családtagoknak megköszönöm, hogy Farkas Imre hagyatékából átadták nekem a gyár kezdeti időszakából megőrzött fényképeket.

Wágner Tibor
ny. erdőmérnök

Göncz Árpád a Parkettagyárban

Farkas Imre temetése Mátrafüreden (2008)